

O (ne)projednávání organizačních změn u Českých drah, a.s. s odbory a se závažným dopadem do zaměstnanosti.

Již několik měsíců si zaměstnanci ČD i SŽDC povídají o problému hovorově zvaném převody nádraží a dalšího majetku včetně zaměstnanců od ČD, a.s. do SŽDC, s. o. Lidé hodnotí zejména účelnost převodu a očekávané osudy zaměstnanců včetně toho, zda bude lepší, když je propustí České dráhy nebo až SŽDC, pod jejíž křídla přejdou.

ČD hlásají, že musí jít o převod úplatný, takže by mělo jít o prodej části podniku včetně zaměstnanců, protože veškerý majetek včetně prodáváného dostaly sice zdarma od státu při založení této státní akciové společnosti (stát vložením svého majetku, tvořícího tehdy skoro všechny nemovitosti, na nichž probíhala železniční doprava a dalšího souvisejícího majetku, vytvořil základní kapitál této akciovky). Tím pádem už nejde o státní majetek, ale o majetek akciové společnosti, která může být prodána a všelijak transformována a její kapitál modifikován už pouze podle obchodního zákoníku (nyní podle velmi podobného zákona o obchodních korporacích) jako u každé jiné obchodní společnosti.

Z toho pro ČD vyplývá (velmi zjednodušeně řečeno), že většina nemovitostí tvořící železniční stanice, koleje, pozemky pod nimi a další zařízení sloužící více dopravcům, musí být převedena do státní organizace, která státní majetek spravuje přímo, pouze prodejem za cenu, která se určí znaleckými posudky. Ono se ale řekne znalecký posudek. Znalec je povinen posoudit, zda nemovitosti sloužící k podnikání ocení tzv. výnosovou metodu, anebo totéž (a další majetek) ocení metodou jinou. A obě výše uvedené státní instituce, abychom jejich názvy trochu zjednodušili, si v rámci převodu věří jako kočka a myš, takže prodávající a kupující musí mít každá své znalce a své advokáty, protože vlastní právníci to řešit nemohou – a vlastně možná ani nechťejí.

A do toho je slyšet hlas z Bruselu, že převod státního majetku z jedné státní instituce do jiné „stejně státní“ by se měl dít bezplatně. To je ovšem pro naše manažery nepřijatelné nepochopení, protože ČD by si, jako už několikrát předtím, takovým (úplatným) prodejem vylepšily výsledky svého, řekněme (ať neurazíme) poněkud negativního hospodaření; stejně nepřijatelný je bezúplatný převod pro stát, který by musel napumpovat peníze do ČD jako vlastník do akciovky fakticky přímo, což by strážce státní pokladny možná těžko snášel. V případě prodeje a koupě to dělat nemusí, a pokud se zadaří, tak utržené penízky Českým drahám ještě na pár let vydrží. Ve výsledku jde sice o tutéž díru do státní kasy, ale takto je to krásně legislativně přikryté. Proto je třeba názor z Bruselu náležitě a odborně změnit, což je starost naší vlády.

Vůbec přitom nejde o to, proč se to všechno dělá, jak se prostí „nádražáci“ ptají. Dostalo by se jim odpovědi, že na začátku této poněkud trnité cesty jsou jasné směrnice z Bruselu o oddělení dopravní cesty od podnikání jednotlivých dopravců na ní. Zkoumáním těchto směrnic, způsobu a rozsahu transpozice do českého práva bychom se dostali do problematiky kvality provedení transpozice, která šla v mnoha ohledech dál a možná i trochu jiným směrem, než musela a měla. Neochránila přitom např. zájmy zaměstnanců, ač to evropské směrnice národním vládám přímo ukládají, atd. Zkrátka koho chleba jíš, toho píseň zpívej je základní zásada takových transpozic a píseň je poplatná pravicovým vládám v ČR, u nichž se byznys a pohled na zaměstnance, na rozdíl od bruselských směrnic, dosud příliš nevybáral ze zvyků 19. století. Naše připomínky k transpozicím přitom zůstaly nevyslyšeny.

Např. šlo o povinnost, aby dopravní firmy, přebírající výkony od firmy v insolventi, byly povinny převzít i její zaměstnance, atd.

A teď si představte, že do těchto státnických a manažerských starostí přijde Svaz Odborářů Služeb a Dopravy (SOSaD) s typickým nápadem, jaký může mít jenom SOSaD, když ostatní odborové centrály mlčí, že totiž převod prakticky řádově možná až pěti stovek zaměstnanců, z nichž mnohým hrozí po převodu propuštění (nebo třeba zařazení mezi traťové dělníky), **měl být projednán s odbory již ve fázi záměru, protože to tak nařizuje zákoník práce, a měly být vyslyšeny jejich případné připomínky, včetně jejich případného zapracování do záměru a pokud možno dosažení shody na něm v konečné podobě návrhu.**

Připomínky SOSaD a jeho volání po zákonném postupu jsou přitom logicky motivovány obavami o osud převáděných i zůstavších zaměstnanců, obavami o jejich případné a možné budoucí zařazení, atd. **Přitom konkrétnější zařazení zaměstnanců po jejich převodu a propuštění zbylých je povinné další a zcela jiné projednání s odbory.** To už se týká (řečeno trochu obrazně) vlastního porcování již koupeného kusu medvěda včetně toho, kolik a jakého jídla z toho se podaří udělat a kolik se vyhodí zbytků. Nám šlo - a jde stále o to, aby bylo zabráněno škodám a problémům už ve fázi medvědího chytání a dalšího zacházení, případně zda je odchyt vůbec nezbytný – to vše ve vztahu k očekávaným dopadům na zbytky, pardon - zaměstnance.

A na takovém projednání už ve fázi záměru trváme, protože opak znamená nejen porušení zákona (§ 280, odst. 1 zákoníku práce), ale i kolektivní smlouvy. Poprvé jsme věc připomínali ještě předtím, než záležitost byla schválena orgány Českých drah, včetně jejich dozorčí rady (DR), která věc musela doporučit řídicímu výboru, jenž u ČD vykonává působnost valné hromady. **Je přitom s podivem, že DR tuto zákonnou povinnost předchozího projednání záměru s odbory představenstvu ČD nepřipomněla.** Jednak má tuto povinnost ze zákona, za druhé tam mají zaměstnanci své zástupce, které si sami zvolili a kteří by na takové samozřejmosti měli dbát a vyžadovat, zvláště jde-li o profesionální funkcionáře odborů.

Nu nestalo se tak a budiž to omluveno. Když nejde o podepření kymácejících se židlí odvolávaných manažerů, jsou jejich starosti zřejmě jinde.

Bohužel v tomto případě SOSaD na dodržení zákonných povinností musí trvat. O dalším vývoji celé věci budeme naše členy informovat.

JUDr. Jiří Rokos, člen Generální rady SOSaD

P.S. Tento článek měl být autorský a vyjadřovat tedy pouze názory autora samotného. Orgány SOSaD se ovšem na svém jednání konaném dne 17.12.2014 usnesly, že článek vyjadřuje i jejich stanovisko.